

بسمه تعالی

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

آگهی دفاع از رساله‌ی دکتری

رشته‌ی علوم قرآن و حدیث

عنوان:

بررسی تطبیقی مبحث حفظ‌الصحه میان متون کهن طبی و متون روایی

تا سده‌ی هفت هجری

دانشجو: مرضیه نورانی‌نگار

استاد راهنما: دکتر مجید معارف

دکتر مهدی علیزاده و قاصلو

استادان مشاور: دکتر منصور پهلوان

دکتر شادی نفیسی

داوران داخلی: دکتر محمدرضا شاهرودی

داوران خارجی: دکتر سید محمدعلی ایازی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

دکتر حسن طارمی راد از بنیاد دائرة المعارف اسلامی (دانشنامه‌ی اسلامی)

مکان:

زمان: سه‌شنبه ۱۴۰۲/۰۸/۲۳ ساعت ۱۵

چکیده:

در میان متون کهن طبی، حفظ‌الصحه (حفظ سلامت و بهداشت) در کنار درمان، یکی از وظایف طبیب در جامعه عنوان شده که در شش محور موسوم به سته‌ی ضروریه: آب و هوا، خوردن و آشامیدن، خواب و بیداری، حرکت و سکون، استفراغ و احتباس و اعراض نفسانی خلاصه می‌شود. بخشی از روایات طبی منقول در مصادر شیعی نیز به توصیه‌هایی در خصوص حفظ سلامتی اختصاص یافته است. از آنجایی که بیشتر میراث حدیثی طبی از ضعف سندی برخوردارند؛ لذا بررسی‌های محتوایی این روایات حائز اهمیت بیشتری خواهد بود. با توجه به موضوع این روایات که در حوزه‌ی دانش‌های بشری است و نزدیکی عصر صدور روایات طبی به تدوین متون کهن طبی پس از اسلام، بررسی تطبیقی این روایات با این متون می‌تواند علاوه بر آشکارسازی شباهت‌ها و اختلاف‌های این دو دسته از منابع، در اموری چون فهم مفردات و همچنین مراد معصوم راهگشا باشد و حتی در برخی موارد تعارض‌های ظاهری میان روایات را نیز مرتفع سازد. ضمن آنکه به دلیل اختلافات موجود در خصوص اعتبار این روایات، این بررسی تطبیقی می‌تواند به اتخاذ دیدگاه درست در زمینه‌ی رابطه‌ی ماهوی این روایات با دانش طب عصر صدور، راهگشا باشد. در این رساله سعی شده با بررسی تطبیقی روایات طبی و متون کهن طبی در موضوع حفظ‌الصحه در بازه‌ی زمانی ظهور اسلام تا قرن هفتم هجری، ضمن بیان شباهت‌ها و اختلاف‌های این دو دسته منبع، به کاربردهای فقه الحدیثی حاصل از آنها نیز اشاره گردد. البته با توجه به اینکه محور ششم از سته‌ی ضروریه (اعراض نفسانی) برخلاف پنج محور دیگر به اثر امور معنوی بر حفظ سلامت اختصاص دارد و همچنین ابعاد وسیع آن، بررسی تطبیقی این پژوهش با تأکید بر پنج محور نخست که تأثیر امور مادی بر حفظ سلامت است، صورت گرفته است.